

Ministerstvo financií
Slovenskej republiky

Nadácia
F. A. Hayeka

Projekt pilotnej implementácie programového rozpočtovania
(s dôrazom na využitie strategického plánovania)
pre zvýšenie efektívnosti vynakladania verejných zdrojov
a účinnosti dosahovania cieľov na úrovni samosprávy

Záverečná správa

Brestovany

Obsah

Úvodná informácia	3
Realizované výstupy počas projektu	4
Odporúčania	7

Úvodná informácia

Záverečná správa sa realizuje ako posledný z výstupov projektu Ministerstva financií SR s názvom *Projekt pilotnej implementácie programového rozpočtovania (s dôrazom na využitie strategického plánovania) pre zvýšenie efektívnosti vynakladania verejných zdrojov a účinnosti dosahovania cieľov na úrovni samosprávy* (ďalej len „projekt“).

Cieľom projektu bolo prostredníctvom programových štruktúr formulovaných v pilotných subjektoch úspešne implementovať programové rozpočtovanie v miestnej a regionálnej územnej samospráve pre návrhy rozpočtov na roky 2009 – 2011. Výber pilotných subjektov samospráv podliehal kritériu rôznej veľkosti zapojených subjektov a kritériu geografickej polohy v rámci územia SR tak, aby boli výstupy projektu dostupné pre ďalšie subjekty miestnej a regionálnej územnej samosprávy. Počet pilotných subjektov zapojených do projektu predstavuje spolu v 30 subjektov samosprávy, pričom ich rozloženie je opísané v nasledujúcej tabuľke:

Subjekt samosprávy	Počet
VÚC	3
Krajské mesto	3
Okresné mesto	13
Obec	11
Spolu	30

Jednou z obcí, ktoré sa zapojili do projektu, je aj **Obec Brestovany**.

Cieľom Záverečnej správy je prezentovať:

- informácie o **pokroku** v porovnaní s údajmi obsiahnutými vo vstupnej správe;
- informácie o jednotlivých **realizovaných výstupoch** počas trvania projektu na každom jednom pilotnom subjekte územnej samosprávy;
- odporúčania** pre individuálne subjekty územnej samosprávy z hľadiska ďalšej implementácie programového rozpočtovania.

Realizované výstupy počas projektu

Právna „povinnosť“ programovo rozpočtovať zadefinovala pre územné samosprávy povinnosť zostaviť svoj rozpočet počnúc rokom 2009-2011 v programovej štruktúre. Týkala sa teda nielen veľkých subjektov – z hľadiska rozlohy, počtu obyvateľov, väčšieho počtu zamestnancov zabezpečujúcich celú administratívu, ale aj malých obcí, ktoré museli bez ohľadu na svoju veľkosť prejsť zmenou chápania zmyslu a významu rozpočtovania. Jedným z menších subjektov v kategórii obcí bola aj Obec Brestovany s približne 2 100 obyvateľmi. Začiatkom realizácie projektu boli starosta obce, zamestnanci obecného úradu, zamestnanci obecných organizácií a kontrolór podrobne informovaní o programovom rozpočtovaní, jeho výhodách a princípoch, cieľoch projektu, procese jeho realizácie a jeho plánovaných výsledkoch.

Pre efektívnu, ľahšiu a predovšetkým čo najlepšiu implementáciu programového rozpočtovania boli úvodom realizácie projektu všetky plánované výstupy projektu rozdelené nasledujúcich častí:

1. Vypracovanie vstupnej správy – pre realizátora projektu predstavovala Vstupná správa prvý krok pre úspešnú implementáciu projektu – obsahovala sumár informácií o činnostiach a aktivitách realizovaných a financovaných obcou, o existujúcom rozpočtovom procese, zodpovednosti za tento proces, regulačnom rámci, strategických dokumentoch obce a ich využiteľnosti pre projekt. Záverom bol zadefinovaný postup implementácie programového rozpočtovania pre Obec Brestovany.

2. Vypracovanie školiacich materiálov - pomôckou pre pochopenie a lepšiu aplikáciu programového rozpočtovania v praxi boli 4 typy školiacich dokumentov:

- ✘ *Vzorové príklady tvorby základných prvkov programového rozpočtovania,*
- ✘ *Vzorové príklady programových štruktúr,*
- ✘ *Metodika tvorby strategického plánu,*
- ✘ *Prezentácie popisujúce postupy a proces pri tvorbe programovej štruktúry.*

Všetky tieto dokumenty boli „ušíte na mieru“ pre každý z pilotných subjektov, teda aj pre Obec Brestovany a boli určené nielen zamestnancom konkrétnej samosprávy, ale aj voleným zástupcom obce, predstaviteľom nevládných a záujmových organizácií a obyvateľom, ktorí sa zaujímajú o nakladanie s verejnými, teda aj ich rozpočtovými zdrojmi. Dokumenty boli po schválení MF SR odovzdané v tlačenej a elektronickej podobe Obci Brestovany a boli zverejnené na oficiálnej stránke MF SR venovanej projektu.

3. Školenia a workshopy - predstavovali ďalšiu časť realizovaného projektu. Boli zamerané na podrobné zoznámenie sa s problematikou celého procesu programového rozpočtovania – počnúc tvorbou programovej štruktúry až po konkrétne zostavenie prvého programového rozpočtu v praxi.

4. Programový rozpočet na rok 2008 – predstavoval prvý výsledok realizovaný spoločnou participáciou oboch zúčastnených strán projektu – t.j. zamestnanci obecného úradu s metodickou pomocou realizátora projektu „preklopili“ rozpočet obce na rok 2008 zostavený v klasickej podobe do programovej. Porovnaním s klasickým rozpočtom si absolútne jasne uvedomili základné rozdiely medzi oboma rozpočtami a pochopili význam programového rozpočtovania.

5. Pilotný programový rozpočet na roky 2009-2011 - zostavenie pilotného programového rozpočtu bolo pokračovaním a úspešným ukončením realizácie celého projektu v obci. V decembri 2008 bol tento rozpočet schválený Obecným zastupiteľstvom.

6. Konzultácie – osobné, telefonické a samozrejme e-mailové konzultácie, prebiehali po celý čas realizácie projektu. Ich veľký význam spočíval v operatívnom riešení problémov, vysvetľovaní programového rozpočtovania a pomoci pri zostavovaní rozpočtu na rok 2008 a na roky 2009-2011. Konzultáciou priamo na Obecnom úrade bol riešený aj proces štandardizácie rozpočtového procesu v obci.

Výstup	Realizovaný		
	Áno	Nie	Čiastočne
Vstupná správa pre Obec Brestovany	X		
Školiace materiály pre Obec Brestovany	X		
Školenia a workshopy pre Obec Brestovany	X		
Školenia a workshopy pre iné subjekty (obec Križovany)	X		
Programový rozpočet na rok 2008 pre Obec Brestovany	X		
Pilotný programový rozpočet 2009-2011 pre Obec Brestovany	X		
Konzultácie Obec Brestovany	X		

Ilustrácia programovej štruktúry s finančnými alokáciami výdavkov

				ROK 2009	ROK 2010	ROK 2011
				Spolu v tis. EUR		
VÝDAVKY CELKOM:				3 639,68	884,09	890,92
program	podprog- ram	prvok / projekt	Názov			
Program 1: Plánovanie, manažment a kontrola				195,58	202,88	207,13
	1		Manažment obce	188,77	196,08	200,26
	2		Členstvo obce v samosprávnych organizáciách a združeniach	6,31	6,31	6,31
	3		Propagácia a prezentácia obce	0,50	0,50	0,56
Program 2: Služby občanom				10,82	11,05	11,45
	1		Administratívne služby pre občanov	2,66	2,66	2,85
	2		Obecné cintoríny a Domy smútku	1,99	2,06	2,12
	3		Médiá	6,17	6,34	6,47
		1	- <i>Obecný rozhlas</i>	2,19	2,19	2,32
		2	- <i>Brestovanské noviny</i>	1,99	2,16	2,16
		3	- <i>Káblová televízia</i>	1,99	1,99	1,99
Program 3: Odpadové hospodárstvo				85,97	35,85	36,18
	1		Nakladanie s odpadom	32,86	32,53	32,86
	2		Kanalizácia	53,11	3,32	3,32
Program 4: Komunikácie				86,14	66,89	67,88
Program 5: Vzdelávanie				309,60	308,27	308,27
	1		Materská škola	57,26	57,26	57,26
	2		Základná škola	219,98	218,65	218,65
	3		Školský klub detí	9,69	9,69	9,69
	4		Školská jedáleň	22,67	22,67	22,67
Program 6: Šport				9,96	9,96	10,02
Program 7: Kultúra				3,22	3,98	4,05
	1		Kultúrna infraštruktúra	1,83	1,93	1,93
	2		Organizácia a podpora kult.podujatí	1,39	2,06	2,12
Program 8: Prostredie pre život				26,56	27,72	28,38
	1		Verejné osvetlenie	19,92	20,25	20,91
	2		Správa a údržba zelene	6,64	7,47	7,47
Program 9: Bývanie				2 884,29	189,94	189,80
	1		Správa bytového fondu	188,61	189,94	189,80
	2		Výstavba bytového fondu	2 695,68	0,00	0,00
Program 10: Sociálne služby				27,55	27,55	27,75
	1		Opatrovateľská služby v byte občana	19,92	19,92	19,92
	2		Starostlivosť o seniorov	2,32	2,32	2,32
	3		Starostlivosť o občanov v núdzi	5,31	5,31	5,51
		1	- <i>Dávky v hmotnej a sociálnej núdzi</i>	0,17	0,17	0,17
		2	- <i>Aktívne práce</i>	5,15	5,15	5,34

Odporúčania

Obec Brestovany má za sebou takmer rok práce pri prechode na nové – programové rozpočtovanie. Celý tento čas bol pre starostu obce a zamestnancov obce určite náročným v nadväznosti na veľa práce, programové rozpočtovanie však bolo úspešne implementované a obec môže byť vzorom pre ostatné obce.

Pilotný Programový rozpočet na roky 2009-2011 bol zostavený v zmysle metodiky MF SR s tým, že programová štruktúra obce bola po odsúhlasení MF SR zúžená na 10 programov tak, aby rozpočet plne zodpovedal a akceptoval potreby a požiadavky menších obcí na formu, rozsah a vypovedaciu hodnotu rozpočtu ako jedného z najdôležitejších dokumentov obce.

Svoju možnosť zapojiť sa do procesu prípravy programového rozpočtu zástupcovia obce, zainteresovaní na tvorbe rozpočtu pochopili a už pri tvorbe rozpočtu na rok 2008 aj maximálne využili. Tu je potrebné vyzdvihnúť snahu starostu obce zostaviť svoj rozpočet už v prvom roku čo najkvalitnejšie, keď v nadväznosti na význam programového rozpočtovania, jeho maximálnu informačnú hodnotu a transparentnosť už pre rozpočet na rok 2008 navrhol **vypustiť program Administratíva** a jeho výdavky rozkalkulovať do ostatných programov programovej štruktúry. Bez pomocného programu Administratíva bol rovnako zostavený a schválený aj Pilotný programový rozpočet na roky 2009-2011.

Pilotný programový rozpočet na roky 2009-2011 je len začiatkom aplikácie programového rozpočtovania v praxi – samospráva sa stotožnila s programovým rozpočtovaním a zostavila svoj prvý programový rozpočet. Nemenej dôležité bude vedieť čo najlepšie programový rozpočet prezentovať spracovaním monitorovacej správy k 30.6.2009 a hodnotiacej správy k 31.12.2009. Vypracovaním týchto správ budú prvýkrát prezentované plánované (očakávané) a skutočne realizované výstupy a výsledky samosprávy vo vzťahu k rozpočtovaným zdrojom. Výsledky a výstupy prezentované v týchto správach môžu pomôcť vedeniu obce pri rozhodovaní, ako čo najlepšie využiť verejné zdroje v nasledujúcom rozpočtovom roku. Dôležité bude vypracovanie týchto správ aj z hľadiska metodiky programového rozpočtovania a snahy o maximalizovanie informačnej hodnoty rozpočtu a jeho transparentnosti – dôležité činnosti a aktivity odporúčame v nadväznosti na získané skúsenosti zdôrazniť, resp. spresniť definovaním nových výsledkových cieľov, merateľných ukazovateľov, úpravou

programovej štruktúry a pod.. Záverom tejto časti treba podotknúť, že proces implementácie programového rozpočtovania bude v územných samosprávach pokračovať i naďalej a samospráve by pomoc pri príprave monitorovacej a hodnotiacej správy veľmi pomohla.

V rámci konzultácií bol obci Brestovany predložený návrh na štandardizáciu rozpočtového procesu s cieľom skvalitniť rozpočtový proces v obci a dopracovať existujúci regulačný rámec o pojmy a časti programového rozpočtovania. V nadväznosti na skutočnosť, že existujúci regulačný rámec v obci bol vypracovaný a schválený v roku 2004, obec plánuje v roku 2009 svoj regulačný rámec dopracovať a aktualizovať.

Na záver

Obec Brestovany sú obcou, v ktorej bol Pilotný programový rozpočet „ušitý na mieru“ tak, aby boli vyzdvihnuté a prezentované všetky dôležité činnosti a aktivity a súčasne bola tvorba rozpočtu z hľadiska jeho administratívnej náročnosti dostupná a možná aj pri malom počte zamestnancov obce.

Veľké poďakovanie patrí pánovi starostovi Ing. Stanislavovi Susedkovi a všetkým pracovníčkam Obecného úradu v Brestovanoch, ktoré pri realizácii projektu spolupracovali.